

LLIBRES LA RESSENYA
Una educació francesa,
 de Joan-Daniel Bezsonoff
 "Una visió interessant i molt
 instructiva de la Catalunya
 francesa i, fonamentalment,
 de França" / 1

ENTREVISTA
A JOSEP MARIA ESPINÀS:
 "A vostè no li diuen
 escriptor?!?!!" / 3

Amb
 bones
 paraules

Per GABRIEL BIBILONI

«El problema no és la
 coincidència amb l'espanyol
 sinó el fet d'haver de recórrer
 a aquest idioma per a saber
 què hem de dir» / 6

CINEMA

*Adéu, Jean-Marie Maurice
 Shéner (Éric Rohmer):*
 "En el fons, jo no dic, mostro.
 Mostro persones
 que actuen i parlen. És tot
 el que sé fer" / 7

L'ESPÍRIT

ZONNCULTURNL

Bezsonoff fa un repàs a molts aspectes de la seva vida i en posa en evidència les particularitats, les diferències que el separen de la majoria dels seus potencials lectors. Ho fa, però, sense recrear-s'hi, amb naturalitat i humor, amb un distanciament que li impedeix de caure, per sort, en el que podríem anomenar un exhibicionisme de l'atipicisme

que indica el tema que s'hi tractarà, una mica a la manera d'alguns llibres de Josep M. Espinàs, però amb més narració que no pas intenció observadora i reflexiva, el llibre ofereix una visió interessant i molt instructiva de la Catalunya francesa i, fonamentalment, de França, sempre des de la perspectiva d'un nord-català que l'estima i la detesta alhora ("França ja no és un país culte", afirma l'autor desmuntant el tòpic idealista amb què des d'aquí massa sovint jutgem els nostres veïns).

L'EDUCACIÓ DE BEZSONOFF

La visió i la vida d'un nord-català

Text: **Pere Antoni Pons**
 dantesllobina@hotmail.com

Arran de l'èxit obtingut per la primera edició d'*Una educació francesa*, del nord-català Joan-Daniel Bezsonoff (Perpinyà, 1963), un recull de breus textos autobiogràfics centrats principalment en la pròpia infantesa, l'editorial L'Avenç acaba de publicar-ne una segona edició ampliada. Tal com explica el mateix Bezsonoff al pròleg, l'origen d'aquest llibre es deu a la insistència de l'editor Josep Maria Muñoz, que "em va ajudar a entendre que la meua autobiografia intel·lectual podria recordar als catalans que molts catalans no han tingut cap avi que va participar a la guerra civil espanyola i que només coneixen «la formació del espíritu nacional» per la cançó de Joan Manuel Serrat".

Certament, l'experiència intel·lectual, però també patriòtico-sentimental i biogràfica de Bezsonoff el fa molt singular (o atípic: una *rara avis*) dins el panorama de les lletres catalanes.

Per començar, un significatiu botó de mostra: "A Nils, el meu poble, quasi tothom parlava català i, llevat de mon oncle, ma mare i Antonio Marín, un murcià, ningú no sabia castellà". Fill d'un pare mig català i d'una mare catalana de soca-rel, i amb un avi rus (un rus blanc) que contribueix a especiar-ne encara més el seu exotisme (exotisme, entre cometes), la figura i la trajectòria de Bezsonoff tenen ben poc a veure amb les dels catalans d'Espanya.

La seva memòria familiar inclou records de la Primera i de la Segona Guerra Mundial, de l'ocupació de França per part dels nazis i del conflicte franco-algerià. De petit, va viure una temporada a Alemanya amb els seus progenitors; després que aquests es divorciessin, es va instal·lar amb el pare, metge militar, a París; i de jove, va viure a Cannes amb la mare; així mateix, solia passar els estius al Rosselló amb els avis. A més, va estudiar Filologia Hispànica i Francesa

a Niça. Per acabar de rematar la cosa, Bezsonoff ni tan sols percep de la mateixa manera que la majoria d'autors catalans la salut -satisfactòria, precària o agònica en funció de qui faci el diagnòstic- de la llengua amb què escriu. En una entrevista feta per Jordi Puntí el 2005, hi deia: "A mi m'hauria agradat ser espanyol. França és fantàstica si ets francès, però si ets català, bretó,

"A mi m'hauria agradat ser espanyol. França és fantàstica si ets francès, però si ets català, bretó, cors..., no existeixes. El català és un fantasma legal a França, és el bable. És un dialecte de luxe. (...) Jo sempre dic: sóc francès, però m'estic curant"

cors..., no existeixes. El català és un fantasma legal a França, és el bable. És un dialecte de luxe. (...) Jo sempre dic: sóc francès, però m'estic curant".

A *Una educació francesa*, Bezsonoff fa un repàs a molts aspectes de la seva vida i en posa en evidència les particularitats, les diferències que el separen de la majoria dels seus potencials lectors. Ho fa, però, sense recrear-s'hi, amb naturalitat i humor, amb un distanciament que li impedeix de caure, per sort, en el que podríem anomenar, amb una cacofonia inevitable, un exhibicionisme de l'atipicisme. Construït a còpia de capítols curts encapçalats per un títol

En qualsevol cas, *Una educació francesa* no només explota -explica i relata- les especificitats nacionals o culturals del seu autor, sinó que també funciona com un llibre clàssic d'evocacions i opinions personals. Vull dir que Bezsonoff hi parla, també, de la seva passió per la literatura, de l'agitada vida sentimental que ha dut i que, pel que s'intueix, l'ha anat desgastant, dels jocs d'infantesa, de religió i de cinema, de política i de televisió, d'antics mestres i de llengües (té fervor de poliglòt)... De tot plegat, en parla des d'una maduresa un pèl desencantada, la de qui ha perdut la fe i els entusiasmes d'antany, la qual es concreta en una prosa veloç, un punt tallant i abrupta, amarada d'ironia i amb una tirada per la frase forta, descarnada i sentenciosa. Un bon llibre. Sobretot, però, molt interessant.

Una educació francesa
 Joan-Daniel Bezsonoff

Edicions L'Avenç, Barcelona, 2009
 183 Pàg / 17 €